

Sygn. akt II S 37/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Andrzej Kot (spr.)

Sędziowie: SSA Bogusław Tocicki

SSA Zdzisław Pachowicz

po rozpoznaniu w sprawie **F. R.**

skargi na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.)

p o s t a n a w i a

- 1) **stwierdzić, że w postępowaniu sądowym prowadzonym w sprawie aktualnie rozpoznawanej pod sygn. akt II K 192/16 nastąpiła przewlekłość postępowania,**
- 2) **przyznać skarżącemu od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości 5 000 zł (pięć tysięcy złotych),**
- 3) **zwrócić F. R. opłatę od skargi.**

UZASADNIENIE

Obrońca oskarżonego F. R., skargą z dnia 13 lipca 2018r. sformułował żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w Głubczycach o sygn. akt II K 192/16 i przyznania od Skarbu Państwa kwoty 16.000zł. Nadto wniósł o zasądzenie na rzecz F. R. kosztów zastępstwa adwokata wg norm przepisanych oraz zwrot opłaty od skargi.

Przystępując do rozpoznania skargi, Sąd Apelacyjny ustalił następujące fakty:

W dniu 11 września 2012 r. Prokurator Rejonowy w Głubczycach wniósł akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Głubczycach wobec F. R. stawiając mu zarzut popełnienia czynu z art. 231 § 1 kk w zw. z art. 160 § 2 przy zast. 11 § 2 kk.

Zarządzeniem z dnia 7 stycznia 2013r. wyznaczono termin rozprawy głównej na dzień 8 lutego 2013 r.(k.341)

W dniu 8 lutego 2013 r. (k. 369) odbyła się rozprawa podczas której odczytano akt oskarżenia, oskarżony złożył obszerny wyjaśnienia, a także rozpoczęto postępowanie dowodowe i przesłuchano świadków.

Na kolejnych terminach rozprawy w dniach: 12 kwietnia , 7 czerwca, 3 września, 15 listopada 2013r. , 12 marca 2014r., 6 maja 2014r. , 10 czerwca, 3 września i 1 października 2014r., kontynuowano postępowanie dowodowe.

Na rozprawie w dniu 1 września 2014 r. dopuszczono dowód z uzupełniającej opinii biegłych z Katedry Medycyny Sądowej (...) J. w K.. Celem uzyskania opinii i przeprowadzenia dalszych czynności rozprawę odroczone do dnia 7 stycznia 2015r. Wskutek opóźnienia w sporządzeniu opinii, odraczano kolejne terminy rozpraw. Rozprawę kontynuowano w dniu 23 czerwca 2015r.

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2015r., sygn. akt VII K 106/13, Sąd Rejonowy w Głubczycach uniewinnił oskarżonego F. R. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego oraz prokurator.

W toku postępowania odwoławczego, w dniu 12 lutego 2016r., Sąd Okręgowy w Opolu wznowił przewód sądowy i na podstawie art. 452 § 2 kpk zwrócił się do Dyrektora (...) Oddziału (...) o informacje (k. 593), celem przeprowadzenia powyższego dowodu rozprawę odwoławczą odroczył.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2016r. (k.617), Sąd Okręgowy w Opolu uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Zarządzeniem z dnia 18 lipca 2016r. Przewodnicząca Wydziału II Karnego Sądu Rejonowego w Głubczycach wpisała sprawę do reportorium K pod numer 192/16 oraz wyznaczyła sędziego sprawozdawcę.

W dniach 19 lipca i 31 października 2016r. Sąd Rejonowy w Głubczycach zwrócił się do NFZ w O. o przesłanie umowy o świadczenie usług medycznych obowiązującej w dniu 2.01.2010r. pomiędzy NFZ s Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w G.. Przedmiotowe umowy zostały nadesłane do Sądu Rejonowego w dniu 25 listopada 2016r.

W dniu 2 grudnia 2016r. wyznaczono termin rozprawy głównej na 30 marca 2017r.

W dniu 30 marca 2017 r. (k. 369) odbyła się rozprawa podczas której odczytano akt oskarżenia, oskarżony złożył wyjaśnienia Na kolejnych terminach rozprawy w dniach: 25 maja 2017r. i 11 października 2017r. rozpoczęto postępowanie dowodowe.

W dniu 11 października 2017r. Sąd Rejonowy w Głubczycach postanowił odroczyć rozprawę celem zwrócenia się zgodnie z zaleceniami Sądu Okręgowego w Opolu o wydanie opinii biegłego z zakresu zarządzania jakością leczenia. Opinia została sporządzona w czerwcu 2018r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Mając na względzie powyższe okoliczności stwierdzić należy, że skarga obrońcy oskarżonego F. R. jest zasadna.

Zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) ocena przewlekłości musi być dokonywana na tle całkowitej długości postępowania, niezależnie od tego, przed iloma instancjami sądowymi się ono toczyło i przed jakim sądem jest zawisłe w momencie orzekania o przewlekłości przez sąd krajowy. ETPC stoi na stanowisku, że niekiedy o przewlekłości postępowania mogą decydować okresy zwłoki, które analizowane z osobna nie uprawniałyby do przyjęcia zaistnienia naruszenia prawa do rozstrzygnięcia sprawy w rozsądnym terminie, ale wzięte pod uwagę łącznie przemawiają za przyjęciem takiej konkluzji. Taka sytuacja może mieć miejsce w szczególności w tych sprawach, w których dochodziło do uchylania orzeczeń i przekazywania sprawy do ponownego rozpoznania (por. m.in. wyr. ETPC z dnia 25.11.2003 r. w sprawie W. przeciwko Polsce, skarga nr (...), § 46). Ograniczanie więc ocen sądu rozpoznającego skargę na przewlekłość tylko do czasu pozostawiania sprawy w jednej instancji sądowej, nie spełnia więc wymagań orzecznictwa strasburskiego. W takim wypadku, krajowa ocena przewlekłości nie ma bowiem całościowego charakteru (Zob. wyroki ETPC z: 11.10.2005 r. w sprawie 52690/99 M. przeciwko Polsce, z 13.02.2007 r. w sprawie 35615/03 K. i G. przeciwko Polsce, z 12.06.2007 r. w sprawie 28836/04 A. przeciwko Polsce). Ocena przewlekłości musi być zatem dokonywana na tle całkowitej długości postępowania, niezależnie od tego, przed iloma

instancjami sądowymi się ono toczyło i przed jakim sądem jest zawisłe w momencie orzekania o przewlekłości przez sąd krajowy.

W art. 2 ust. 2 ustawy z 17.06.2004 r. wskazane zostały następujące kryteria przewlekłości postępowania:

terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego,

charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz

zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Wymienione kryteria nie stanowią zamkniętego katalogu. Mają jednak charakter kierunkowy, określając podstawowy sposób oceny przewlekłości postępowania i podstaw jej wystąpienia (Zob. P.Górecki, S.Stachowiak, P.Wiliński, Skarga na przewlekłość postępowania sądowego. Komentarz, Wolters Kluwer 2007, s. 32).

W piśmiennictwie wyraża się pogląd, że długość trwania postępowania nie stanowi sama przez się podstawy do stwierdzenia przewlekłości. Duże znaczenie ma bowiem zagadnienie skomplikowania danej sprawy, zwłaszcza pod względem faktycznym, co wymaga niekiedy przeprowadzenia wielu dowodów wskazanych przez strony (Zob. M.Michalska, Skarga o stwierdzenie przewlekłości postępowania egzekucyjnego, PPE 2007/12/5).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej skargi stwierdzić w pierwszej kolejności należy, że postępowanie sądowe w sprawie trwa już 6 lat, tj. od września 2012r. kiedy to prokurator wniósł do Sądu Rejonowego w Głubczycach akt oskarżenia. Bez wątplenia sprawa oskarżonego należy do spraw, których poprawne rozpoznanie i podjęcie trafnego rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, wymaga poprzedzenia jej rozpoznania dokładną analizą zgromadzonego materiału dowodowego. Nie znajduje jednak żadnego uzasadnienia tak długi okres rozpoznawania sprawy, skoro dotyczy ona zaledwie jednego czynu zarzucanego jednej osobie. Nie jest więc złożona podmiotowo, ani przedmiotowo. Autorowi skargi należy w tym zakresie przyznać w dużym stopniu rację. Szczególnie istotny jest też fakt, że Sąd Okręgowy zalecił Sądowi Rejonowemu m. in. uzyskanie opinii z zakresu opinii biegłego z zakresu zarządzania jakością leczenia. Tymczasem Sąd Rejonowy powołał biegłego dopiero w dniu 11 października 2017r. Opinię sporządzono po 8 miesiącach. Brak jest okoliczności usprawiedliwiającej tak długą zwłokę w wykonywaniu czynności. Przewlekłość wymienionego postępowania nie jest zatem wyłącznie następstwem długotrwałego sporządzania opinii biegłego z zakresu zarządzania jakością leczenia, ale i zaniechania sprawnego procedowania.

Na sprawność postępowania i jego nieuzasadnione wydłużenie niewątpliwie miały też wpływ stosunkowo długie przerwy pomiędzy terminami rozpraw zarówno w sprawie VII K 106/13, jak też II K 192/16. Oczywiście do wydłużenia postępowania przyczyniło się również stwierdzone przez Sąd Okręgowy w Opolu niedostateczne rozważenie całokształtu dowodów ujawnionych w toku rozprawy oraz dowolna ocenadowodów przez Sąd Rejonowy pierwotnie rozpoznający sprawę oskarżonego, skutkujące uchynieniem sprawy tego oskarżonego do ponownego rozpoznania.

Ustalony wyżej sposób procedowania w sprawie oskarżonego F. R. daje uzasadnione podstawy do stwierdzenia, że naruszone zostało prawo wymienionego do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie. Ta konstatacja, uzasadnia z kolei, przyznanie skarżącemu kwoty 5.000 zł., na podstawie art. 12 ust. 4 cytowanej ustawy. Celem przyznawanej sumy pieniężnej jest rekompensata za naruszenie prawa do rozpoznania sprawy skarżącego bez nieuzasadnionej zwłoki (w rozsądnym terminie). Przyjmuje się, że suma pieniężna stanowi surogat zadośćuczynienia za krzywdę wywołaną przewlekłością, bądź specyficzną formę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, czy też ryczałtowe zadośćuczynienie (Zob. uchwała SN z dnia 17.11.2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005, nr 5, poz. 71). Przyjmuje się również, że jest to po prostu forma naprawienia krzywdy (Zob. wyr. SA w Katowicach z dnia 30.10.2008 r., I ACa 620/07, Lex nr 504149. Por. też: K. Gonera, Przewlekłość postępowania w sprawach cywilnych, PS

2005, nr 11-12, s. 13, 36. Podobnie Z. Cichoń, Krajowa skarga na brak rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jako środek wyczerpujący postępowanie krajowe przed złożeniem skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na nierozpatrzenie sprawy w rozsądnym terminie, *Palestra* 2005, nr 9-10, s. 147). W tym ostatnim przypadku argumentuje się, że celem sumy pieniężnej jest zrehabilitowanie negatywnych przeżyć związanych z długotrwałością postępowania sądowego a w swoim charakterze jest ona zbliżona do roszczenia o zadośćuczynienia z art. 445 § 1 k.c.

W ocenie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, kwota 5.000 zł. stanowi wystarczającą rekompensatę za krzywdę wynikającą z naruszenia prawa F. R. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Należy podkreślić, że przyznanie skarżącemu odpowiedniej sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia nie zamyka mu drogi do dochodzenia roszczeń o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie krzywdzie w pozostałym zakresie przed sądami cywilnymi. Wprost wskazuje na to zresztą przepis art. 15 cytowanej ustawy.

Mając na względzie uregulowanie zawarte w art. 17 ust. 3 cyt. ustawy, skarżącemu należało zwrócić wniesioną przez niego opłatę od skargi w wysokości 200 zł.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny orzekł, jak na wstępie.

Bogusław Tocicki Andrzej Kot Zdzisław Pachowicz